

יום	יום לחודש	יום מוהר"ן	ליקוטי הלכות	ליקוטי מוהר"א	משנה ברורה	עלים לתרופה	שולחן ערוך
שבת	ח'	מז:	נד	חזרה	תקכה-כו	יא, א	
א	ט'	מא:	נה	עד:	תקכז-כח	ב, ג	
ב	י'	מא:	נו	עה:	תקכט-ל	ד, ה	
ג	יא'	מב:	נז	עה:	תקלא-לב	ו, ז	
ד	יב'	מב:	נח	עו:	תקלז-לד	ח, א	
ה	יג'	מג:	נט	עו:	תקלח-לו	ב, ג	
ו	יד'	מג:	ס	חזרה	תקלז-לח	א, ב	

בקרני אהרן

יו"ל ע"י קהילת חסידי ברסלב
בנשיאות הגה"צ רבי יעקב מאיר שכטער שליט"א

336 | פרשת האזינו | ח' תשרי תשפ"ד

דבר המערכת

'יום הקדוש' בפתח, ואצרות הרחמים הנפלאים והעצומים שאין דוגמתם פתוחים לרווחה, כל הבא ליטול יבוא ויטול. השי"ת כביכול מפתח אותנו וקורא לנו באמרו: "דרשו ה' בהמצאו קראוהו בהיותו קרוב - אלו עשרה ימים שבין ר"ה ליום הכיפורים". הוא קרוב ומצוי אצלנו בימים אלו, על אף כל העוונות והפשעים שעל הפחותה שבהם מתחייב האדם לקונו כמורד במלכות ח"ו, המלך הטוב מוכן לסלוח ולהעביר ולכפר.

אבל התנאי לכך הוא - שהאדם ירצה בכפרה זו ומתין וייחל לחסדי בוראו. מי שמקל ראש וחושב מחשבות שהקב"ה וותרן ח"ו ואינו מתאמץ לבקש סליחה לפי מדרגתו, הרי זה בעצמו קטרוג עצום ח"ו על שונאיהם של ישראל. אסור גם לחשוב שכיון שבחסדי ה' העצומים זכינו והיינו בקיבוץ הק' ברה"ע כ"כ אין חלה עלינו חובת ההתאמצות ביתר שאת. אדרבה, כיון שקיבלנו כוחות מופלאים שכאלו הרי התביעה גדולה עלינו ביותר לנצל זאת כראוי. אמנם אין להיכנס בלחץ מיותר, אבל באחריות בשמחה ובזריזות, להיות חלק מקדושת היום ולא להפסיק להעתיך ולבקש.

עלינו לזכור ש'ביום צום כיפור יחתמו', עד יום כיפור יש כח ביד כל יחיד להפוך ולקרוע את גזר הדין הקשה, ואלו שכן הבינו והרגישו פחדו מאד ודאגו לעשות את המוטל עליהם בכל עוז, וכך שופך נפשו מוהר"ן בתפלתו (לקו"ת ח"ב ז): "זכני לשפוך את לבי כמים נוכח פניך תמיד, בפרט בריבוי הסליחות והתפילות שמרבים באלו הימים הנוראים המרעידים ומרעישים מאד, מי לא יראה מי לא יפחד בימים כאלו המלאים פחד ואימה ויראה, חיל ורעדה וחלחלה מפניך, מי לא נפקד בימים ההם כי הם נוראים ואימים מאד מאד, ומלאכים בהם יחפזו וחיל ורעדה יאחזו".

הם לא היו מיואשים ולא חסרי-תקוה, אבל בהחלט מלאי יראה יחד עם התקוה והחסד. מי שרצה לבחון עצמו אם הוא סומך באמת על כוחו של הצדיק, הסימן הוא אם: הוא מתאמץ יותר ולוחם בעוז בכלי הזיון של האיש הישראלי שהיא התפילה.

גמר חתימה טובה!

העזרים

פניני אור

אמרות מהורות מרביה"ק ותלמידיו

רבי נחמן נעמירובער ז"ל ה"ה מתפלל כשליח צבור באומן גם ביום כפור, וה"ה נהג ללכת בערב יום כפור קדם תפלת כל נדר' לציון רבנו ז"ל, וה"ה מתפלל שם בהשתפכות נפש קזו עד שאמרו אנשי שלומנו: 'ראוי לבוא אף מקצה העולם לקראות את פרכתו של רבי נחמן מרובנו קדם הליכתו להתפלל ביום הקדוש והנורא'." (שיח שרפי קודש)

אחרי שובי נחמתי

אולם בכל זאת, איך יתכן שביום אחד ובאותה שעה ממש יָרְבוּ באמירת י"ג מדות של רחמים ובוידוויים גם יחד? הלא השמחה סוף סוף היא מידה מנוגדת לכאורה לאותה בושה, והידיעה שהוא כל כך אוהב אותנו מפחיתה לכאורה מעוצמת הבושה!?

אולם לאמתו של דבר הרי אדרבה: כאשר אשם פוגע בזר, אין הפוגע מתמלא בושה. הוא אולי לא מרגיש בנח על התקלה שיצאה מתחת ידו, אבל דמו אינו נשפך בקרבו בחרטה אמיתית ופנימית על עצם המעשה. לעומת זאת, כאשר פוגעים במיטיב ואוהב נאמן, הרי אפילו על שגגות מתמלאים בושה עצומה; איך עשיתי זאת?! איך ציערתי את אוהבי?! איך בגדתי במיטיבי ואיש חסדי?! זוהי הבושה העמוקה, העוקרת למפרע את המעשה הרע וגורמת לשוב בתשובה שלימה.

וכך גם כלפי אבינו אב הרחמן; אינו דומה כלל חרטה ובושה על חטא ועוון שחטאנו ועיינו נגדו חלילה כאשר אנו מכירים באהבתו ורצונו בנו וגודל חסדו עמנו, מאשר שניגשים בוידוי לפני מי שהוא כזר חלילה לגבינו. כל עוד אין אנו מכירים בחסדו ואהבתו הרי שהוידוי אינו אלא כנימוס חיצוני ולא בושה עמוקה ופנימית באמת. וכיון שכן, בגשנתו להתוודות בימים אלו, עלינו להקדים להתבונן, מיהו האב הרחמן שבכל רגע ורגע ממש נתון לנו חיים חן וחסד ורחמים בלי גבול ברוחניות ובגשמיות, ולהתבונן ולהתבייש על עוצם כפיות הטובה שעשינו בחטאינו כנגדו. הבושה העמוקה צריכה לבוא מעומק סותרת הכרה הזאת, ורק כך נוכל לזכות לתשובה לפחות לפי מדרגתנו.

הוידוי מתחיל בתיבות 'אשמנו בגדנו' - האשמה היא בבגידתנו במיטיב שכזה, וזו היא בושה אחרת לגמרי מאשר סתם פגיעה במלך.

וכפי שאכן מלמדנו רבינו הקדוש, שכדי להתוודות כראוי צריך לשמוח בשמחה של מצוה, וז"ל: "דע כי צריך דווקא וידוי דברים, כי צריך לפרט את החטא ולהתוודות בדיבורים בכל פעם. ויש לזה מניעות רבות, וצריך לזה שמחה של מצוה" (ליקוטי מוהר"ן, קעט). לפי קט שכלנו נדמה לנו שהשמחה של מצוה סותרת לכאבל הבושה של וידוי, אבל לאמתו של דבר הרי רק מי ששמח בבוראו ומכיר טובו וחסדו הגנוז בכל פעם שזיכה אותנו בכל נקודה טובה של מצוה, הוא היכול להתוודות כראוי ולהוציא בפיו את עומק היגיון למי עולל כה.

בכך גם נבין האיך מתקשרים עשרת ימי התשובה לשורשי השמחה. רבי נתן (ליקוטי הלכות, פריה ורביה ג, יא) מגלה שבשערת ימי תשובה מתגלים העשרה מיני נגינה' שורשי השמחה, שהם הם יסודי התשובה, ושלמותם מתגלה ביום הכיפורים על ידי החמשה עינויים והחמשה תפילות שמכוונים נגד עשרה מיני נגינה. זה נראה דבר והיפוכו ממש, עינוי וזעקה עם השמחה, אבל כאמור, כגודל הכרת השמחה והידידות כך גודל ועומק החרטה והבושה שהם הם עיקרי התשובה.

נכיר בטובת בוראנו ובעוצם חסדו, ונתבייש על העבר, ונקווה ונתחזק על העתיד בתשובה שלימה ושמחה.

'אתה דורך על רגלי הכאובה'... הצעקה פלחה את דממת הרחוב השקט, האיש שעומד לידו עומד וצווח מרוב כאבים. כמובן, הכל נעשה בשגגה גמורה, הוא דרך על רגלו של הלה שלא במתכוון, ואף על פי כן צר לו על שבאה תקלה על ידו, מפיו יוצאים פיוסים ובקשות מחילה, אבל בלב פנימה הוא לא חש רגשי אשם ובושה על מעשהו, הוא אולי מתבייש על שהלה צעק עליו ברשות הרבים אבל לא על עצם המעשה.

"עיקר התשובה על ידי הבושה, כי צריך האדם להתבייש בעצמו מאד מאד! כי עבירה היא בוודאי בושה רחמנא ליצול" (ליקוטי עצות, בושה ד, ע"פ ליקוטי מוהר"ן ח"ב עב). זה עיקר התשובה, כשהאדם מתבייש ומתחרט על מה שעשה. רגשי בושה אלו, הם המטהרים את הלב מזוהמת העוון וזוכחים את היצר הרע גם על להבא (ראה ליקוטי מוהר"ן, ו). ועל כך נצטוונו בימי התשובה להרבות בוידוי, שעיקר המכוון בכך שיאמר בפה את דבר העוון ויתבייש בכך, וכפי שכותב רבי אברהם ב"ר נחמן: "ישוה דבר הכתוב 'והתוודו את עוונכם', וכן חיוב הוידוי ביום התשובה והכיפורים, כי כל פירוש הוידוי הוא שהאדם יבזה ויחרף את עצמו ויבוש ויתבייש לפני השם יתברך בהתוודותו חטאתי עויתי וכו', עד שבאמת יהיה נשפך דמו בקרבו" (ביאור הליקוטים, ו).

ולפלא, דוקא בימים אלו, ימי הבושה והחרטה, אנו עוסקים בריבוי אמירת י"ג מידות של רחמים. הן בימי הסליחות בעשרת ימי תשובה, והן ביום הקדוש עצמו, ועולה על כולנה בשעת נעילה בהם אומרים עשרה פעמים י"ג מידות אלו. מהותם של מידות הרחמים הרי נועד לגלות את עוצם התקווה והאהבה שהשי"ת אוהב אותנו עמו וצאן מרעינו. מידות אלו נתגלו למשה רבינו מפי הקב"ה אחר שביקש בכל נפשו על ישראל כשנכשלו במעשה העגל ונתחייבו כליה על עוון עבודה זרה שכמוהו כהפרת כל התורה כולה, ואזי גילה לו ה' דרכי חסדו ורחמיו שאין להם גבול וכי הוא רחום וחנון וארך אפיים ורב חסד ללא גבול למי שבא לשוב אליו. גם כאשר נכשלים בחמורי חמורות רח"ל.

אם אמנם בהכרח שנדע את ידיעת ההתחזקות מגודל רחמי ה', כי בלא זה יכולים להתייאש וליפול לגמרי, וכפי שהרבה רבינו הקדוש להזהיר (ליקוטי מוהר"ן, ו). שיש להיות בקי בקיאות גדולה בדרכי התשובה שיחד עם הבושה נזכור את גודל רחמי יתברך, וכפי שרבי נתן מבאר: "כי בוודאי צריך הבעל תשובה לסבול בזיונות ושפיכות דמים, כי עיקר התשובה הוא כשישמע בזיונו ידום וישתוק, ובכלל זה הוא גם כן מה שצריך לסבול בזיונות ושפיכות דמים מעצמו, כי צריך להתבייש בעצמו מעוונותיו ופגמויו עד שיהיה נשפך דמיו בקרבו. אבל אף על פי כן צריכים שלא יבוא על ידי זה לעצבות ומרה שחורה דסטרא אחרא, וכמו שהזהיר אדמו"ר ז"ל על זה, ואמר שצריכים ליזהר שלא יתאחז העצבות מהלב נשבר, על כן הזהיר להתגבר שיהיה כל היום בשמחה בכל דרכי עצותיו הקדושות, רק בשעה מיוחדת יהיה לו לב נשבר לפרש שיחתו לפניו יתברך כבן לפני אביו" (ליקוטי הלכות, שבת ז, מה).

3323796@gmail.com

לתגובות והערות

ניתן לקבל את הגיליון באימיל מידו שבוע

הדל"ג 6:00 - ניץ ההמה 6:25 - סוּזְק"ש 8:42

צאת השבת 7:13 - צאה"ש לר"ת 7:51

הסתלקות מתוך כיסופים לארץ ישראל!

עלה אל הר העברים הזה הר נבו אשר בארץ מואב אשר על פני ירדו וראה את ארץ כנען אשר אני נתן לבני ישראל לאחוז: ומת בהר אשר אתה עלה שמה והאסף אל עמיך.

לפני הסתלקותו העלה ה' את משה על הר נבו והראה לו משם את ארץ ישראל ואחר כך נסתלק. ויש בזה סוד נפלא, שהסתלקותו של משה רבינו היה מתוך כיסופים וגעגועים והשתוקקות לארץ ישראל.

וכפי שהרחיב בזה איש האלקי רבי אברהם ב"ר נחמן, וכאשר רשם והעלה על הכתב רבי אלטער טעפליקער זצ"ל ה"ד בספרו 'מי הנחל', ורשם בתחילת הדברים: 'אמרתי לרשום פה לזכרון מה ששמעתי מפי הוותיק רב אברהם נ"י בן הוותיק רב נחמן מטולטשין ז"ל, מה שדיבר עמי מקדושת ארץ ישראל'.

ואלו הם קיצור הדברים:

"הנה ידוע אשר כל הצדיקים לבם בעור בהשתוקקות וכיסופין עצומים וברצון חזק להיכלל באור אין סוף ברוך הוא, וכל ימי חייהם הקדושים מחמת זה המה בבחינת 'כי חולת אהבה אני', עד אשר זוכין בסוף לרצון שברצונות מופלג ועצום כזה עד שנפשם יוצאת מחמת ההשתוקקות והגעגועים, ואז תיכף נכללים בהאור אין סוף. וזה סוד שמשה רבינו נסתלק ברעוא דרעוין ברצון שברצונות כידוע.

והנה כמו שאמרו חכמינו זכרונם לברכה 'העין רואה והלב חומד' לענין הרצונות והחמדות לתאוות עולם הזה, מובן ממילא ההיפוך, שכמו כן בקדושה מתגברין הכיסופין והרצונות גם כן על ידי ראיית העין.

ומובן על פי זה מה שכתוב בסוף משנה תורה אצל הסתלקות משה 'ויעל משה אל הר נבו וכו' ויראהו השם את כל הארץ את הגלעד וכו' ושמה לא תעבור וימת שם משה עבד השם'. כי השתוקקות משה היה לבוא אל הארץ ברצונות וכיסופין חזקים, כידוע מתפלתו אשר השם יתברך השיב לו 'רב לך'. עד אשר בסוף הראה לו השם יתברך את הארץ למען יתגבר על ידי זה חמדתו ברצון מופלג בלי סוף.

וכאשר אמר לו 'הראיתך בעיניך ושמה לא תעבור' כתוב תיכף 'וימת שם משה' - אשר יצאה נפשו ונשמתו מחמת הגעגועין והכיסופים לזה.

וזה גם ענין מה שידוע לנו אשר בהיות אדמו"ר הקדוש ננמ"ח בלעמבערג פעם אחת בשבת לעת רעוא דרעוין בצאת השבת, סיפר פעם אחת מקדושת ארץ ישראל. והיה אז חושך בבית, והרגישו האנשים העומדים סביבו שהתחיל לצאת נפשו ולגוע, וצעקו להביא נר לבית ועוררו והקיצו אותו. והבינו אז אשר מחמת השתוקקות העצום לקדושת ארץ ישראל כמעט יצאה נפשו אז. והנה מחמת זה הצדיקים זוכין באמת אחר הסתלקותם להיכלל באור אין סוף, כי על ידי גודל החשק זוכין אפילו להנחשק הגדול שבגדלים שהוא אור האין סוף הקדוש".

נתנה תקנה קדושת היום!

זה העולם, רק לקדש את עצמו על פי התורה ולהעלות הנעימות לשרשו העליון כנ"ל.

וכל זה הוא רק בזה העולם, שהנעימות העליון מלוכב באהבות של זה העולם... אבל ביום כיפור אין צריך לזה, כי יום כיפור הוא בחינת עולם הבא, שאין בו אכילה ושתיה, ואין הנעימות מלוכב שם בשום דבר, רק שפע קודש, שפע נועם העליון, בלי שום התלבשות כלל. ואז 'אמא וברתא סלקין כחדא', אמא וברתא הוא בחינת הנועם העליון והכבוד, שהם בחינת נעמי ורות, כי אז אין צריכין שיעלה הכבוד לשרשו על ידי שיתלבש הנועם באהבות של זה העולם.

כי זה הוא רק בזה העולם, אבל לעתיד יתקיים 'ונגלה כבוד ה' ואז נוכל להעלות הכבוד על ידי השפעת הנועם בעצמו, בלי שום התלבשות כלל, שזה בחינת יום כיפור, שהוא בחינת בינה, בחינת נועם העליון, בחינת עולם הבא, ואז נתתקן הכל ולית רשות לטשן לאסטונו, כי אז נתבטל יניקת כל החובלים הנ"ל, ואז נתתקנין ונתכפרין כל העוונות הנמשכין מבחינת חובלים".

יום התגלות אורו של משיח

ביום קדוש זה של יום הכיפורים נפתח ומאיר עלינו ה"יובל העליון", שער החמישים. שהוא השער ששיג משיח צדקנו, ובה מאיר "אורייתא דעתיקא סתימאה".

ומשם נמשך עלינו ביום זה אור עצום להתחזק מחדש בעבודת ה', ו"לעשות מתורות תפילות", כדרכו של דוד משיח צדקנו.

וכלשון מוהרנ"ת: "וכל זה זוכין ביום הכיפורים, שהוא בחינת סוד יובל הגדול שער הנוה", ששם הוא בחינת שופר גדול, שהוא בחינת שער העליון מנו"ן שערי בינה ששיג אותו משיח, ששיג אורייתא דעתיקא סתימאה, שמשם נמשך זה השכל האמת לעשות מהתורות תפילות, שעל ידי זה ישובו כל ישראל לה' יתברך לעולם ועד" (ליקוטי הלכות, ראש חודש ה, ד).

ויום זה הוא גדול ונורא כל כך, עד כדי כך ש"אם היו זוכין לקבל קדושת יום הכיפורים כראוי, ושלא לפגום בזה היום עצמו על כל פנים, בוודאי היה תיכף בא הגאולה" (ספר 'ירח האיתנים' להרב מטשעהרין, סימן ד).

וביום זה 'נמשך בחינת התנוצצות הגאולה האחרונה וביאת משיח", ולכן "אם היו זוכין כל ישראל לקבל קדושת יום כיפור כראוי בוודאי היה בא משיח תיכף, כי אז נמשכין כל התיקונים שעל ידי זה בא הגאולה" (שם, סימן ז).

יהי רצון שנכזה לראות מהרה בביאת גואל צדק ברחמים, אמן.

במאמרנו זה נתנה תוקף מעט דמעט מקדושת 'יום הקדוש' אשר הוא נורא ואיום וגדול ונשגב עד למאד מאד.

והרי פחות מטיפה מן הים:

יום של "עולם הבא"

יום הכיפורים אינו נחשב כאחד מימות השנה המהווים את ה"זמן", אלא יום זה הוא "למעלה מן הזמן", ובו אנו מתחברים בכח התשובה ל"למעלה מן הזמן".

וכלשון רבינו בספר המידות: "יום שהאדם עושה תשובה הוא למעלה מהזמן ומעלה כל הימים למעלה מהזמן, וכן יום הכיפורים הוא למעלה מהזמן" (ספר המידות, תשובה ח"ב, א).

ויום הכיפורים הוא יום של 'עולם הבא', וכולנו עולים ומתדבקים ביום זה לעלמא דאתי בתכלית הביטול. "כי אז סותמין עיניהם מחיזו דהאי עלמא לגמרי, ומקבלין על עצמן כל העיניים. ועל כן אז זוכין להיכלל בעלמא דאתי בבחינת ביטול. כי יום הכיפורים הוא בחינת עלמא דאתי כידוע, בחינת הסתלקות וביטול אל התכלית שהוא עלמא דאתי. ועל כן אז נכנס הכהן הגדול לפני ולפנים לבית קדשי קדשים, ששם הוא עיקר בחינת ביטול אל התכלית" (ליקוטי הלכות, תפילת ערבית ד, י).

וביום זה מאיר ה"נועם העליון" של העולם הבא, בלי שום התלבשות בעוה"ז כבשאר ימות השנה. כי בכל ימות השנה מלוכב הנועם העליון בתוך ענייני העולם הזה [אכילה ושתיה, ושאר עניינים] ואין זוכים להרגישו רק אלו הצדיקים שמשברים את הנעימות המדומה של הבלי העוה"ז, ומתחברים לנועם העליון המלוכב בהם. אבל ביום הכיפורים, הוא כמו לעתיד לבוא, שאמר ומושפע הנועם העליון בלי שום התלבשות, ויכול כל אחד להרגישו. ועל ידי זה נתכפרים כל העוונות.

כמבואר כל זה בליקוטי הלכות (תפילת המנחה ו, ח-ט) והובא בתמצית הדברים בספר 'אוצר היראה' (מועדי ה'ר"ה ויח"פ אות ל"ד) וזה לשונו:

"כל התענוגים ואהבות של זה העולם, כולם נמשכין ונשתלשלין מנעימות העליון, בבחינת 'מה יפית ומה נעמת אהבה בתענוגים'. וזהו כל עבודת הצדיקים, שאין מקבלין לעצמן כלל ממתיקות ונעימות של זה העולם, רק הם משברין כל התאוות ומעלין כל הנעימות לשרשו העליון, לנועם העליון. וזה עיקר כבודו יתברך, כשהבן אדם הבעל בחירה שבוה העולם משבר את כל תאוותיו ומעלה הכל לנועם העליון. כי בהכרח לאכל ולשתות וכו' שזה קיום העולם, רק שצריכין לעמוד בנסיון זה שלא יהיה כרוך אחר המתיקות המור של

לקט ספרי"ם

פנינים מאירים וחיודושים מזהירים מלוקטמים מספרי גדולי הצדיקים זי"ע מתוך רשימותיו של הגר"ם שכטער שליט"א אשר ציין ורשם לפניו לזכרון.

פרשת האזינו

כשירת האזינו נכללים כל נפשות ישראל

האזינו השמים ואדברה וכו', (דברים לב, א). זה שאמר על שירה זו 'ואדברה' קאי על כל התורה, דמה שאמר (דברים לא, יט) ועתה כתבו לכם את השירה הזאת, דמשמעותו על שירת האזינו ומזה נלמד המצות עשה דכתיבת ספר תורה. והוא שבהשירה זו נכלל כל נפשות ישראל כמ"ש בשם הרמב"ן ז"ל (ע"פ (דברים לב מ) כי אשא אל שמים ידי בא"ד להגיד שהשירה הזאת כוללת כל העתידות למו עיי"ש) וששים ריבוא נפשות ישראל הם ששים ריבוא אותיות התורה, ועל זה אמר 'ואדברה', דיבור של משה רבינו תורה שבכתב שאצלו נכלל כל התורה שבעל פה בתורה שבכתב, דאף התורה שבעל פה הלכה למשה מסיני.

פרי צדיק חלק ה' פרשת האזינו אות א דף קטו

אני אמית ואחיה מחצתי ואני ארפא (דברים לב, ט), רבי לוי ורבי יעקב גבולאי בשם רבי חנינא: כדור הולך כן דור בא (לעמיד לבוא בעת התחיה), הולך חיגר בא חיגר, הולך סומא בא סומא, שלא יהו אומרים אחרים המית ואחרים החיה דכתיב אני אמית ואחיה מחצתי ואני ארפא. מי שאומר את החמורה הוא אומר את הקלה (פירוש וכי צריך לומר את הקטנה - שהוא מרפא, הרי ק"ו הוא שאם יכול לחיות, ודאי יכול גם לרפא) אני אמית ואחיה הרי חמורה וכל שכן מחצתי ואני ארפא שהיא קלה ממנה, אלא שאני מעמיד אותם במומיהו, שלא יהו אומרים אחרים המית ואחרים החיה, אני אמית ואחיה, מחצתי ואני חוזר ומרפא.

מדרש רבה קהלת פרשה א עמוד יג

עשרה ידויים

הספיק לומר את הוידי של חזרת הש"ץ עם הציבור צריך להשלים את הוידי שחטר לו. אבל מצד שני הרי כתב **בשער הציון** (שם סק"ג) שהוידי שאומרים במעריב בתוך הסליחות שלאחר שמונה עשרה אינו נחשב ממנין עשר, כיון שאין אומרים את זה כחלק מתפילת שמונה עשרה או חזרת הש"ץ. ומשמע שוידי שאין אומרים עם הציבור בשעת חזרת הש"ץ אינו משלים מנין עשרה, ואם כן חולה או מי שהאריך בשמונה עשרה ולא אמר עם הציבור אין לו ענין להשלים ביחידות כיון שאינו אומר עם הציבור כחלק משמונה עשרה. ומה שכתב **המשנה ברורה** 'צריך כל יחיד לומר ר"ל שכל יחיד צריך לומר הוידי של חזרת הש"ץ ביחד עם החזן, ולא די במה ששומע מהחזן ויוצא מדין שומע כעונה (וכמבואר בסיון תרו סק"א)', אבל מי שאינו אומר בכלל עם הציבור אינו מצטרף למנין עשרה.

אמנם יש להוכיח שגם וידי שאינו חלק מתפילת שמונה עשרה מצטרף למנין עשרה, **דכספר האשכול** (הל' יורה"ד) הביא בשם **רב האי גאון** שהיה מנהגם לומר עשרה וידיים ג' פעמים ביוצר וג' פעמים במסוף וג' פעמים במנחה וא' בנעילה. והרי אלו השלשה של יוצר אינו חלק משמונה עשרה ואף על פי כן מצטרף למנין עשרה. ואם כן גם וידי שנאמר ביחידות לאחר שמונה עשרה מצטרף למנין עשרה. וכוננת השער הציון הוא שלכתחילה הונהג לומר עשרה פעמים בשמונה עשרה, אבל בדיעבד מי שלא אמר עם הציבור בודאי צריך להשלים את הוידי ביחידות, וכן ראיתי בספרי **אחרוני זמננו**. אמנם לגבי נשים כתבו שאין צריכות לומר עשר פעמים שלא נתקן המנהג רק לאנשים המתפללים בבית הכנסת ולא לנשים.

כתב **המשנה ברורה** (סימן תרכ סק"ב): "צריך כל יחיד לומר לפחות עשרה וידיים ביום הכיפורים, ארבע וידיים בתפילת לחש של שחרית מוסף מנחה ונעילה, וארבע וידיים בחזרת הש"ץ, ועוד שתי פעמים אחד במנחה של ערב יום כיפור ואחד במעריב של ליל יום כיפור".

יש כמה טעמים למנין 'עשר': **במשנה ברורה** (שם) הביא טעם **הטור והלבוש** שהם כנגד עשר פעמים שהיה כהן גדול מזכיר את השם ביום הכיפורים. **ובמהר"י וייל** (ש"ת סימן קצב) כתב שקדושת יום הכיפורים שהיא 'בעשור לחודש' מורה ששם עשר היא קודש קדשים, וגם הכהן גדול קידש את ידיו ורגליו מן הכיור ביום זה עשרה פעמים. **ובירושלמי** (פ"ד דראש השנה ה"ז) מובא שעשרה פסוקי זכרונות שאומרים בראש השנה נתקנו כנגד עשרה וידיים שאמר ישעיה הנביא (ישעיה א טו-יח) 'רחצו, הזכו, הסירו רוע מעלליכם, חדלו הרע, למדו היטב, דרשו משפט, אשרו חמוץ, שפטו יתום, ריבו אלמנה, לכו נא ונוכחתי'.

ובליקוטי הלכות (הל' ראש השנה הלכה ו' אות ט') מבאר מהור"ת סוד נפלא, שהעשרה וידיים הם כדי להוציא את העשרה חיצים שגורו ונתחבו בתוך השכינה והנשמה ע"י החטאים (כמסופר בספורי מעשיות מעשה י"ג בסופו, ע"ש והבן), וזה לשונו: "עשרה וידיים של יום כיפור להוציא כל היוד מיני חיצים, כי על ידי הודוי על החטאים שהם בחינת חיצים להשכינה, על ידי זה מוציאין גנם החטאים ממקום שהגיע הפגם לשם, שזוהו בחינת הוצאת החיצים".

והנה מלשון **המשנה ברורה** משמע שיש חוב על כל יחיד לומר וידי עשר פעמים, ואם כן גם חולה שאינו הולך לבית הכנסת ואינו שומע חזרת הש"ץ צריך לומר וידי עשר פעמים, וכן מי שהתפלל תפלת לחש בארוכה ולא התפילה.

מי שחולץ תפיליו כדי להיכנס לבית הכסא אפילו רק להשתין, צריך לחזור ולברך כשחוזר ומניחו. ואם לא הולך רק למקום המיוחד להשתנה אינו חוזר ומברך. **ולפי השבט הלוי** הנכנס להשתין בבית הכסא אינו חוזר ומברך בכל אופן. **ולפי מנהג המשנה שכי וסיעתו** אם חולץ קודם שמונה עשרה אינו חוזר ומברך בשום אופן. ואם לאחר שמונה עשרה, אם נכנס לבית הכסא חוזר ומברך, ואם למקום ההשתנה אינו חוזר ומברך.

נט"י ביום כיפור

כפי האמור, בית הכסא שלנו אין דינו כבית הכסא רק מספק. ולפי זה להסתפק אם מי שנכנס ביום כיפור לבית הכסא מותר לו ליטול ידיו משום רוח רעה. ונראה דלפי מה שכתב **המשנה ברורה** (ביה"ל סי' תרי"ג ס"ג) שגם בבית הכסא קבוע יש מחלוקת הפוסקים אם מי שנכנס בלי עשיית צרכים מותר ליטול ידיו משום רוח רעה, שיש אומרים שאין רוח רעה שורה בנכנס סתם לבית הכסא, וכתב על זה שמי שלבו תוהה עליו אם לא יטול ידיו רשאי ליטול כדי שיהיה יכול להתפלל בדעה מיושבת שאין זה רחיצה של תענוג, אם כן הוא הדין בבית הכסא שלנו, מותר ליטול שאין דעתנו מיושבת בלי נטילת ידים.

ובשו"ת משנה שכי הסביר טעם המנהג שאין מברכים כלל, ותוכן דבריו: כי רק בזמן שהיו לובשים תפילין כל היום היה נחשב הציאה לבית הכסא כהפסק, שהלובש תפילין כל היום מקיים בכל רגע ורגע מצוה בפני עצמה, וממילא חליצת התפילין עושה סילוק והפסק למצוה הראשונה. אבל בזמננו שלובשים תפילין רק לקריאת שמע ותפילה, נחשב כל שעת ההנהגה כמצוה אחת, שיש חיוב להניחם בשעת קריאת שמע ותפלה ועד שאין גומרים להתפלל לא יצאנו ידי חובה עדיין, וקיימא לן שהמפסיק באמצע ברכה, אפילו אם הפסיק מחמת אונס אינו נחשב הפסק אלא אם כן שהה כדי לגמור את כולה (כמבואר בסי' סה ס"א).

חולץ לאחר התפילה

אמנם גם לפי מנהג זה, הוא רק אם חולץ התפילין קודם שמונה עשרה, אבל מי שחולץ התפילין לאחר שמונה עשרה ופונה לבית הכסא כיון שכבר גמרו לקיים עיקר המצוה, אם כן זה נחשב להפסק וצריך לחזור ולברך לכל השיטות.

תבנא לדינא

לפי פסק המשנה ברורה ושלחן ערוך הרב

ברכה שניה על תפילין

גם ס"ד) על בית הכסא שהוא בחפירה ועשוי במדרון והרעי מתגלגל ונופל מיד למרחוק, שמותר לקרות בו קריאת שמע אם אין בו ריח רע וגם אין משתנין בו חוץ לגומא. אמנם כיון שאינו דומה ממש לזה שבהפירה, שאצלנו הרעי נופל בתוך החדר ורק אחר כך נשטף ויוצא לחוץ על כן הדבר ספק ויש להחמיר מספק. וכן הביא **המנחת יצחק** (ח"א סי' ס) בשם הרבה גדולים שבית הכסא שלנו יש לו דין בית הכסא רק מספק. וכן האריך זקני **בעל המשנה שכי** (ח"א סי' יח).

ולפי זה יש לומר שמי שחולץ תפיליו כדי להיכנס לבית הכסא שלנו אין צריך לחזור ולברך כשחוזר ולובשו, שיש צד שמותר להיכנס עם תפילין וספק ברכות להקל (ואפילו בזמננו שלא שייך הקולא של המחבר בס"ה ודוק).

נכנס כדי להיפנות

אמנם זהו רק כשנכנס סתם שלא להיפנות, אבל אם הולך להיפנות, כיון שאסור להיפנות אפילו שלא בבית הכסא משום קדושת התפילין, אם כן זה בעצמו עושה הפסק, וצריך לחזור ולברך. ואפילו אם אינו נכנס לבית הכסא רק להשתין, כיון שאסור חז"ל שלא להשתין בבית הכסא משום גזרה שמה יעשה בהם צרכיו, הרי זה הפסק, וגם בבית הכסא שלנו שאין לזה החומרא של בית הכסא, שייך גזירה זו כיון שהדרך להיפנות שם.

במקום המיוחד

זקני **בשו"ת משנה שכי** (או"ח סי' יז) כתב שבזמננו שנתקן מקום מיוחד להשתנה ואין רגילים שם להיפנות, שם מותר מעיקר הדין להשתין אפילו עם התפילין שבראש, כמבואר **בביאור הלכה** (סי' מג ס"ג) דבמקום שמיחד רק להשתין ואין חשש שיפנה מותר להשתין בתפילין, והגם שלמעשה אנו מחמירים כדעת הרמב"ם שאוסר להשתין עם התפילין מחשש שמה יפיח בהם (ש"ע סי' א), מכל מקום לענין ברכה אין זה נחשב להפסק, ועל כן אם הולך רק במקום ההשתנה אינו חוזר ומברך. וכן נראה לפי מה שכתב **הביאור הלכה** (סי' כה ס"ב ד"ה והכי) שאם חלצן כדי ללכת בחוץ להשתין מים אין צריך אחר כך לחזור ולברך.

ובשו"ת שבט הלוי (ח"ט סי' ג) כתב שמנהג העולם שלא לברך כשנכנס להשתין, אפילו אם נכנס בבית הכסא ממש, כיון שיש אומרים שבית הכסא שלנו אין לו דין בית הכסא. והוא חידוש גדול, דאפילו שאין לזה דין בית הכסא מכל מקום אסור להיכנס שם להשתין משום גזירה שמה יעשה בהם צרכיו (ע"ש ש"ע סי' א).

הנוהגים שלא לברך

אמנם למעשה כתב זקני **בשו"ת משנה שכי** (שם סי' יז יח) שמנהג העולם שאם חולץ התפילין באמצע התפלה בשביל להיפנות, אפילו אם נפנה לגדולים בבית הכסא קבוע, אינו חוזר ומברך אחר כך. וזוהי שיטת **המגן אברהם** (שם ס"ק כב). וגם **הרה"ק ממונקאטש ז"ל בספרו אות חיים ושלום** (סי' כ"ה ס"ב טו) כותב שאין כדאי בדעת החולקים לשנות ממנהג העולם, שנהגו כהמגן אברהם שלא לברך באמצע התפילה כלל. וכן היה נוהג הגאב"ד **הרמ"א פריינד ז"ל** (מרא דמשעתא אות כ) שלא לברך באמצע

להיכנס עם תפילין לביה"כ

השבוע למדנו **בשולחן ערוך** (סימן מג) אם מותר להיכנס עם תפילין לבית הכסא, והתבאר שבאופנים מסויימים התירו חז"ל להשתין בעודו לבוש עם התפילין, וכן התירו לפעמים להחזיק את התפילין ביד ולהיכנס עמהם לבית הכסא קבוע. אמנם בזמננו כמעט שאינו מצוי להתיר דבר כזה, שלא התירו חז"ל רק למי שהולך בתפילין כל היום והוצרך לפנות בבית הכסא שבשדה באמצע היום, אבל אנו שמניחים תפילין רק בשעת קריאת שמע ותפילה ואפשר לחלוץ התפילין בלא טירחא ולהניחו במקום ההשתנה אסור להכניסו בבית הכסא (ע"ש ש"ע סי' ז).

וכתב **הרה"ק ממונקאטש** בספרו **נימוקי אורח חיים** (סי' מג): "רע עלי המעשה אשר ראיתי שגם המכונים בשם יראים או חסידים שהולכים להתפלל בבוקר לבית הכנסת או לבית המדרש ובדרך הליכתם הולכים לטבול בבית המרחץ ומכניסים שם לפנים הטלית ותפילין שבידם, והדבר אסור אפילו שהתפילין מונח בתוך שני כיוויים, כיון ששני הכיוויים מיוחדים להחזיק שם התפילין". **ובכף החיים** (סק"ל) כותב שגם אם התפילין מונחים כיס בתוך כיס אין לסמוך על זה להתיר כשיש אפשרות להניחו בחוץ במקום המשתמר.

שיטת הפוסקים שהחולץ להיכנס לביה"כ צריך לברך

דין זה נפקא מינה לענין מי שחולץ תפיליו באמצע התפלה כדי להיפנות, אם כשחוזר ולובש התפילין צריך לחזור ולברך. כי כן פסק **המשנה ברורה** (סי' כה ס"ב ט"ז) שמי שחולץ תפילין בשביל להיכנס לבית הכסא אפילו אם היה דעתו ללבשם תיכף צריך לחזור ולברך, דכיון שאסור להיכנס עמהם, ממילא כשנכנס נדחה מלקיים המצווה, והרי זה כמי שמסיח דעתו ומסלק את עצמו מהמצווה, וכשחוזר ולובשו הרי זה כמתחיל מצוה חדשה וחוזר ומברך עליו. וכן פסקו **השולחן ערוך הרב** (שם ס"ל) **והחיי אדם** (כ"ל ג' ס"ד).

כשיטה זו מבואר **בדרכי משה** (סימן ח אות ו) **ב"ח** (סי' כה אות ח) **וט"ז** (שם סי' א) שכיון שאסור להיכנס עם התפילין לבית הכסא הרי זה הפסק בקיום המצוה וצריך לחזור ולברך כשחוזר ולובשו.

אם רק מספק אסור להיכנס אין לברך

אמנם פסק המשנה ברורה שייך רק באופן שאסור בהחלט להיכנס עם התפילין, אבל אם יהיה מצב שבו יש מתירים להיכנס, הגם שנחמיר מספק להיכנס בפועל, אבל לענין ברכה כיון דקיימא לן דספק ברכות להקל לא יהיה נחשב כהפסק ולא יהיה צריך לחזור ולברך אחר כך כשלובשו.

בית הכסא שבזמננו הוא ספק

ולפי זה יש לענין לגבי בית הכסא שבזמננו, שנשתפקו האחרונים אם יש לזה החומרא של בית הכסא, אם החולץ תפיליו כדי להיכנס לבית הכסא כזה צריך לחזור ולברך:

החזן איש (סימן יז ס"ק ד) כתב שבית הכסא שלנו אפשר לדמות למה שנפסק **לשולחן ערוך** (סימן

רבי אפרים (ב)

בעת המחלוקת הקשה

אף בשעת תוקף ההתנגדות, שרדפו את מוהרנ"ת ומקורביו וגזרו עליהם גזירת מות רח"ל, וכל מי שרק בא במגע ומשא-ומתן עם מוהרנ"ת היה אחת דתו להומו ולרדפו רח"ל - גם אז היה ר' אפרים מן המיוחדים שבתלמידי מוהרנ"ת שלא זע ולא פחד משום דבר, ובא בריש גלי קבל עם ועדה למוהרנ"ת לקבל לקח מפיו בתורה ועבודת ה' (עיין 'מי התלאת' באריכות).

ובאותן השנים, בעת שמוהרנ"ת היה נרדף עד מאד מכל צד וצדי צדדים, בפרט בשנת תקצ"ה - רואים במכתבים שבעלים לתרופה' כיצד ר' אפרים ז"ל היה המוליך והמביא בכל דבר. והרי כמה מהמכתבים מאותה תקופה, שם נזכר ר' אפרים:

"יום ו' וארא תקצ"ה קרימנטשוק ... ובחסדו יתברך קיבלתי מר' אפרים שיחי' מכתבך קודם שנכנסתי אל הבית" (סי' קס"ט). 'ה' בשלח תקצ"ה קראקוב ... והנה בעוצם טרדתי היום וכבר הייתי מוכן לנסוע סבב השל"ת ברחמיו, שנשעתי עם ר' אפרים נ"אצל בית הפאסט ונכנס ר' אפרים לשם, ומצא שני מכתבים מאתך וכו' ונסעתי במהירות לבית ר' אפרים וקירתי מהכתבים" (סי' ק"ט). "א' קדושים תקצ"ה ... ר' אפרים בן ר' נפתלי ור' שמחה ברוך [נכד רביז"ל בן הר"ר יצחק אייזיק חתן רביז"ל והרבנית מרת שרה] באו לפה בערב שבת העבר" (סי' קפ"ג).

בעסק הדפסת ספרי רבינו

בשנותיו האחרונות של מוהרנ"ת משנת ת"ר ולהלן, כאשר עסק מוהרנ"ת בהדפסת ספרי רבינו ז"ל, ובהדפסת ספרו הנורא ליקוטי הלכות (ח"א), היה ר' אפרים מהראשונים לדבר שבקדושה אשר אליהם פנה מוהרנ"ת, ונתן סכומים גדולים כדי שיהיה באפשרותו של מוהרנ"ת לגמור את הדפסת הספרים, אשר עלה בימים ההם הון עצום.

וכדי לראות עד כמה התמסר כל כולו למען הדפסת ספרי רביז"ל, ועמד בכל כוחו ואונו לימין מוהרנ"ת ז"ל, נעתיק כאן כמה מהמכתבים שבעלים לתרופה' מה שכתב מוהרנ"ת ז"ל בנידון זה:

"עש"ק בלק ת"ר בראד ... אהובי ר' אפרים נ"א מאלף תבין כמה אתה צריך עתה להשתדל בכל כוחך לטובתי ולטובת העסק הקדוש שלנו הנוגע אל הכלל, ה' יגמור בעדך" (סי' ש"א). "ג' וארא תר"א אומאן ... גם תדעו שהשמן ששלח ר' אפרים נ"א מדעס כבר הביאותי לפה בשבוע העבר כשבאתי לכאן" (סי' ש"ה). ועיין ספר המדות אותן נר תמיד ח"ב סי' א': "בזכות נר תמיד הדולקים בשמן זית, ניצולין מגזרת שמד", ועיין בכוכבי אור מעיני שלא יכבה נרו לעולם ועד). "ד"ח אדר א' תר"ג אומאן ... הלא למראה עיניכם יבוא רצוף פה עלה אחד לדוגמא מעסקנו ... וגם יודיעו זאת לקרומינטשאג לידידיו ר' אפרים בן ר' נפתלי לשמח נפשו בישועתנו, וגם שישתדל לטובת העסק שם בכל כוחו, וה' יצליחו" (סי' תס"ו).

עץ חיים היא המחזיקים בה

"והנה כעת אין לחדש דבר, בפרט כי אנו מצפים שתבוא לפה אם ירצה השם על שבועות הבא עלינו לטובה בלי תירוץ, וכבר כתבתי לך שכבר נגמר העסק שלנו, אך אני בעל חוב גדול, לביתו בשלום, ואף על פי כן לא אמנע מכם הטוב [אם] לביתו בשלום, ואף על פי כן לא אמנע מכם הטוב שלולו לכם חצי עלה לדוגמא והוא ממוטשש קצת מריבוי משמוש הידיים שמשמשיני בו, אבל אף על פי כן המלאכה יפה ומהודר בעזרת השם יתברך, וקוית לה' שבקרוב תקבלו הכרכים בשלימות, אך כולכם תצטרכו ליתן עוד מעות בעדם, כי אני מוכרח ליתן בעד מאה יותר משלשים רובל-כסף להעמידם לפה, ואין לי עוד ממי ללוות, מלבד מה שאני חייב עדיין יותר רובל-כסף, אך לה' הישועה".

ומובטחני בן שבועותי תעשה כל מה שתוכל להחזיק אותי בעסק זה, שלא אהיה בעל חוב, וגם להחזיקני בפרנסתי שהוצאתי מרובה מאד, ובפרט עתה שעשיתי שידוך עם בני שיחי' תהלה לאל, על כן תראה להביא לי מעות מעט או הרבה הן על העסק הן על פרנסתי, וה' יגמור בעדך וכו'. נתן מברסלב" (סי' תכ"ח).

עבירות שבין אדם לחבירו...

שמואל לאותו יהודי מה עשה היום שבזכותו ניצל ממות. הלה השיבו, כי הדרך הוא שכל הפועלים מביאים עמם מביתם מאכלים, ומסדרים אותם יחד על השולחן וכולם אוכלים מהם יחד. והנה ראה שאחד הפועלים לא הביא מאומה מביתו, וכדי שלא יאכל בכיסופא, בבושה, נענה ואמר שהוא יגבה היום מכולם מה שהביאו, וכשהגיע לאותו אחד עשה עצמו כגובה ממנו ונתן מחלקו כדי שלא לביישו. נמצא שהלה אכל יחד עם כולם ללא בושה. אמר לו שמואל: זהו שהועיל לך, שבזכות זה נשאת בחיים.

ויש לומר שהקב"ה זימן ליהודי הזה - שפ"פ מזלו נשפע לו עתה רע, שהיה צריך למות ח"ו - מצוה כזו שדוקא המצוה הזאת תמתיק את גזר דינו, והיינו מכיון שבזיון הוא כמו רציחה, כפי שאמרו חז"ל (ב"מ נט): 'נח לו לאדם שיפיל עצמו לכבשן האש ואל ילבין פני חבירו ברבים', ומניעת בזיון מחבירו היא שעמדה לו להינצל. ולכן אמר לו שמואל שדבר זה הוא שהועיל לו - שהקב"ה הזמין לו מצוה כזו הצלת אדם מבזיון, וכיון שהוא הציל אדם מבזיון שהיא כמו מיתה, לכן הצילו הקב"ה ממיתה.

וכן מסופר בגמ' (שבת סם) על בתו של רבי עקיבא ששלחה בעת חתונתה את מנת האוכל שלה להעני בעת שכולם היו טרודים ולא פנו אליו לדאוג לאוכל עבורו, ובזכות זה ניצלה ממיתה. וזה ג"כ צער של בזיון, בזה שאף אחד לא פונה אליו ולא שם אליו לבו - חוץ מעצם חרפת הרעב. ולכן מובן מאד הדרש שדרשו בגמ' שם "וצדקה תציל ממות" - לא ממיתה משונה אלא ממיתה עצמה.

וענין זה של בין אדם לחבירו מצוי אצל כל אדם בכל יום ובכל מצב, וכפי שאמרו במשנה (אבות פ"ג מ"ב): 'הוי מקבל כל אדם בשמחה'. ומובא (ברכות ז): על רבן יוחנן בן זכאי, שלא הקדימו אדם שלום מעולם ואפילו נכרי בשוק.

וביותר נוגע הענין לכל אדם בשעה שמתו לביתו, שישתדל לשמחם, ודבר זה גדול הוא עד למאד. ומובא באגרת הגר"א ששלח לזוגתו כשנסע לארץ ישראל, וכתב לה וזה לשונו: "ואשה את רעותה תשמח בדברים טובים, כי זה מצוה גדולה לכל אדם וכו', ובזה רוב התורה - לשמח לאדם!".

<p>ברכת מול טוב</p> <p>להר"ר יצחק חייאל חנון הי"ו ולאביו הרח"ח ר' ישעי חנון שליט"א ולחתנו הרח"ח ר' נחמן זאב פריאנק שליט"א להגל הולדת הבן והנכד</p> <p>יה"ר שיובה לגדלו לתורה לחופה ולמעש"ט ולרוב נחת דקדושה</p>	<p>ברכת מול טוב</p> <p>להר"ח ר' משה אונג' שליט"א להגל אירוסין בנו הבה"ח זלמן לייב נ"ו עב"ב בת</p> <p>הרח"ח ר' יהודה לייב ראטשייל שליט"א יה"ר שיובו למנות בית נאמן בישראל בדרך רביה"ק יע"א</p>	<p>ברכת מול טוב</p> <p>להר"ר שניאור זלמן חנון הי"ו ולאביו הרח"ח ר' ישעי חנון שליט"א ולחתנו הרח"ח ר' דוד אפל שליט"א להגל הולדת הבת והנכדה</p> <p>יה"ר שיובה לגדלה לתורה לחופה ולמעש"ט ולרוב נחת דקדושה</p>	<p>ברכת מול טוב</p> <p>להר"ר נתן סיועה הי"ו ולאביו הרח"ח ר' שאול סיועה שליט"א להגל הולדת הבן והנכד</p> <p>יה"ר שיובה לגדלו לתורה לחופה ולמעש"ט ולרוב נחת דקדושה</p>
<p>ברכת מול טוב</p> <p>להר"ר אברהם יצחק גולדמן הי"ו להגל הולדת הבן</p> <p>יה"ר שיובה לגדלו לתורה לחופה ולמעש"ט ולרוב נחת דקדושה</p>	<p>ברכת מול טוב</p> <p>להר"ר נחמן ששעון ורומנייטער הי"ו ולאביו הרח"ח ר' יעקב חושע ורומנייטער שליט"א ולחתנו הרח"ח ר' אליעזר הישיל שליט"א להגל הולדת הבת והנכדה</p> <p>יה"ר שיובה לגדלה לתורה לחופה ולמעש"ט ולרוב נחת דקדושה</p>	<p>ברכת מול טוב</p> <p>להר"ר דוד אריה סאטנר הי"ו ולאביו הרח"ח ר' יוסף קדיש סאטנר שליט"א ולחתנו הרח"ח ר' נחמן זאב פריאנק שליט"א להגל הולדת הבת והנכדה</p> <p>יה"ר שיובה לגדלה לתורה לחופה ולמעש"ט ולרוב נחת דקדושה</p>	<p>ברכת מול טוב</p> <p>להר"ר מאיר מנדליאל הי"ו ולאביו הרח"ח ר' חיים מנדליאל שליט"א להגל הולדת הבן והנכד</p> <p>יה"ר שיובה לגדלו לתורה לחופה ולמעש"ט ולרוב נחת דקדושה</p>
<p>ברכת מול טוב</p> <p>להר"ר שפתה שליט"א הי"ו ולאביו הרח"ח ר' יהודה שולביץ שליט"א להגל הולדת הבן והנכד</p> <p>יה"ר שיובה לגדלו לתורה לחופה ולמעש"ט ולרוב נחת דקדושה</p>	<p>ברכת מול טוב</p> <p>להר"ר יוסף שלמה קארפמן הי"ו להגל הולדת הבת</p> <p>יה"ר שיובה לגדלה לתורה לחופה ולמעש"ט ולרוב נחת דקדושה</p>	<p>ברכת מול טוב</p> <p>להר"ר יהודה מילר הי"ו להגל הולדת הבן</p> <p>יה"ר שיובה לגדלו לתורה לחופה ולמעש"ט ולרוב נחת דקדושה</p>	<p>ברכת מול טוב</p> <p>להר"ח ר' נחמן זאב פריאנק שליט"א להגל אירוסין בנו הבה"ח שמעון נ"ו עב"ב בת</p> <p>הרח"ח ר' אליעזר גולדבלסקי שליט"א יה"ר שיובו למנות בית נאמן בישראל בדרך רביה"ק יע"א</p>

נא להעתיק בתפילה ולעודר רחמי שמים עבור חברנו היקר יחיאל מיכל בן מרים בלומא שיצא מאפילה לאורה וזן א-ל כביר לא ימאס תפילת רבים

נערך על ידי הרח"ח רבי נחמן שווארצמן שליט"א בעמ"ס 'איצרות עלים לתרופה'.